

FOB 04.375

Tilbagebetaling af boligstøtte i anledning af efterbetalt pension

En kommune og et socialt nævn traf afgørelse om at en pensionist skulle betale boligstøtte for tre år tilbage fordi hun havde fået efterbetalt pension og ikke havde fortalt det til kommunen.

Da nævnet ikke havde efterkommet ombudsmandens anmodning om at indhente en udtalelse fra kommunen, koncentrerede ombudsmanden sin behandling af sagen til det sociale nævns sagsbehandling og afgørelse.

Ombudsmanden kritiserede at nævnets afgørelse ikke havde hjemmel i boligstøttelovens § 47, da nævnet ikke havde undersøgt om betingelserne var til stede for at boligstøtten kunne kræves efterreguleret og tilbagebetalt.

Ombudsmanden kritiserede også at nævnet ikke havde sikret sig et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag idet nævnet ikke havde modtaget sagens akter og en genvurdering fra kommunen inden nævnet traf sin afgørelse.

Endelig kritiserede ombudsmanden at det sociale nævn ikke havde forholdt sig til om kommunen havde partshørt inden sine afgørelser. På den baggrund henstillede ombudsmanden at nævnet genoptog sin behandling af sagen.

(J.nr. 2002-2308-083).

En pensionist, A, klagede til mig over at hun skulle tilbagebetale boligstøtte for årene 1999, 2000 og 2002.

Det fremgik af sagen at A med en afgørelse af 14. juli 2000 fra Den Sociale Ankestyrelse fik tillagt mellemste førtidspension med virkning fra 1. november 1989. Afgørelsen, der medførte en efterregulering af A's sociale pension og af tidligere udbetalt kontanthjælp, bevirkede yderligere at der kom en privat invalidepension til udbetaling for samme periode.

A rettede henvendelse til Told- og Skatteregion Korsør, som i et brev af 26. marts 2001 vejledte hende om beskatningen ved udbetalt pension. Regionen henviste A til at søge de kommunale skattemyndigheder om tilladelse til at få tilbagefordelt efterbetalingen af pension. Samtidig tillod regionen at hendes indkomstår, der var ældre end 3 år, blev genoptaget med henblik på tilbagefordeling af den udbetalte pension der vedrørte disse år.

Efterbetalingen af invalidepension blev overført til A's bankkonto den 31. august 2001 og opgjort til i alt 171.381,06 kr. Dette fremgik af et brev af 30. august 2001 fra Pensionskassen P der samtidig meddelte at A fremover ville få overført et månedligt invalidepensionsbeløb.

A fik herefter - efter ansøgning til skatteforvaltningen ved Ringsted Kommune - tilbagefordelt pensionen udbetalt af pensionskassen.

FOB 04.375

Forvaltningsret 1121.1 -
1121.3 - 1133.2 - 12.2 -
26.4

På grundlag af skatteforvaltningens oplysninger om A's ændrede indkomst for de tidligere år traf Ringsted Kommune den 1. februar 2002 afgørelse om at efterregulere A's boligstøtte for 1999 og 2000. Samtidig ændrede kommunen hendes boligstøtte for 2002. I alt opgjorde kommunen et tilbagebetalingskrav på 5.331 kr.

Af de to selvstændige afgørelser med opgørelsesbilag om at efterregulere A's boligstøtte for årene 1999 og 2000 efter boligstøttelovens § 47 fremgik at kommunen havde beregnet en uoplyst indkomststigning på henholdsvis 21.627 kr. (for 1999) og 28.632 kr. (for 2000), samt at for meget udbetalt boligstøtte herefter udgjorde henholdsvis 1.916 kr. (for 1999) og 3.192 kr. (for 2000).

Af afgørelsen - ligeledes af 1. februar 2002 - om at ændre A's boligstøtte for 2002 fremgik at kommunen med virkning fra januar 2002 nedsatte A's boligstøtte fra 2.374 kr. til 2.151 kr. pr. måned. Af opgørelsen fremgik at A dermed havde modtaget 223 kr. i for meget udbetalt boligstøtte i januar måned 2002. Kommunen henviste til at boligydelsen var beregnet efter kapitel 9 i lov om individuel boligstøtte og de gældende takster for det pågældende år. Af afgørelsen fremgik at kommunen havde beregnet en ny månedlig boligydelse på 2.151 kr. på baggrund af en husstandsindkomst på 116.000 kr. og en månedlig husleje på 3.450 kr.

A korresponderede herefter med Ringsted Kommune og Socialministeriet. Ministeriet sendte i den forbindelse med brev af 28. februar 2002 A's breve af 18. og 20. februar 2002 videre til Det Sociale Nævn for Vestsjællands Amt som klager over Ringsted Kommunes afgørelse af 1. februar 2002. Ministeriet oplyste samtidig at det sociale nævn havde meddelt ministeriet at klager fra A ville blive behandlet i overensstemmelse med boligstøttelovens regler herom.

Den 7. marts 2002 skrev Det Sociale Nævn for Vestsjællands Amt bl.a. således til Ringsted Kommune:

"Det Sociale Nævn har via socialministeriet fået oversendt klage fra (A) over Ringsted Kommunes behandling af pågældendes sag om beregning af boligydelse.

Der vedlægges en kopi af de via socialministeriet modtagne akter, idet kommunen anmodes om at fremsende følgende:

- En kopi af den afgørelse, som sagen vedrører.
- En udtalelse til sagen efter forudgående remonstration.
- Kopi af relevante sagsakter."

I brev af 25. marts 2002 svarede Ringsted Kommune således til det sociale nævn:

"Med henvisning til Det Sociale Nævns brev af 07.03.02 skal det oplyses, at Boligstøttekontoret ikke er bekendt med, at der foreligger en ankesag fra (A), men at der pt. er en brevveksling vedr. (A)'s brev af 04.02.02 hvori hun oplyser, at indkomsten boligstøttekontoret har anvendt ved beregning af boligydelse for 2000 er forkert.

Endvidere kan det oplyses, at boligstøttekontoret d.d. har tilskrevet (A) at vi ikke er bekendt med at der foreligger en ankesag. Men meddelt at såfremt hun ønsker at anke en afgørelse, skal hun oplyse hvilken, samt dato for afgørelsen."

Det fremgik af et håndskrevet notatark på nævnets sag at det sociale nævn i perioden to gange telefonisk var i kontakt med Ringsted Kommune. Af notatet fremgår følgende:

“12/4 2002 Opringning fra (...), Ringsted Kommune, der orienteres om sagens stadi, jf. skr. herfra til soc.min./(...).

7/5 2002 (...), Ringsted Kommune orienteres om at nævnet nu skal behandle klage over kommunens afgørelse af 1/2 2002.

(...) meddeler at kommunen *ikke* har yderligere bemærkninger til sagen.”

På Ringsted Kommunes journalark er følgende noteret om kontakten med nævnet i denne periode:

“11.03.02 - modtaget brev fra Det Sociale Nævn.

Anmoder om

- kopi af afgørelse som sagen vedrører
- en udtalelse til sagen - efter forudg. remonst.
- kopi af sagens akter.

...

Tilskrevet Det sociale nævn - og meddelt at vi ikke pt. har en ankesag - men en brevveksling.

...

Det Sociale Nævn (...) medd. at Boligstyrelsen har meddelt at D.s.N. skal reallitetsbehandle klagen vedr. Rg.km. krav af 01.02.02 vedr. boligydelse. (...) forespørger om Boligstøttekt. har nogle kommentar/oplysninger til denne regulering - meddelt at [det] har vi ikke.

Afventer nu denne afgørelse.”

A havde også over for Socialministeriet givet udtryk for den opfattelse at hun havde fået for lidt i boligstøtte siden 1997, herunder at boligstøtten ikke var korrekt beregnet. I den forbindelse anmodede ministeriet den 22. marts 2002 det sociale nævn om bemærkninger. Nævnet svarede i sit brev af 3. april 2002 at henvendelserne til ministeriet ikke gav anledning til yderligere bemærkninger. Samtidig sendte nævnet kopi af akter i de sager der tidligere var behandlet af nævnet vedrørende A's boligstøtte i perioden.

Herefter skrev Socialministeriet i brev af 7. maj 2002 bl.a. følgende:

“Med hensyn til kommunens afgørelse af 1. februar 2002 om efterregulering for 1999 og 2000 oplyste Socialministeriet ved brev af 14. februar 2002, at afgørelsen kunne påklages til det sociale nævn indenfor 4 uger, og at en sådan klage i givet fald skulle sendes til kommunen, der herefter ville videresende den til nævnet. Socialministeriet har opfattet Deres fornyede henvendelse af 18. februar som en klage over denne afgørelse og har videresendt den til det sociale nævn som rette klagemyndighed.

...

Som tidligere meddelt kan Socialministeriet ikke træffe afgørelse i konkrete sager om boligydelse. Afgørelser om boligydelse træffes af kommunen. Kommunens afgørelser kan efter boligstøttelovens § 73 påklages til det sociale nævn. Det sociale nævns afgørelser kan efter loven ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Socialministeriet finder ikke, at Deres henvendelser vedrørende størrelsen af Deres boligydelse siden 1997 og det fremsendte materiale fra det sociale nævn for Vestsjællands Amt giver anledning til at antage, at nævnets afgørelser skulle være i strid med de gældende regler.

Deres henvendelser giver herefter ikke Socialministeriet anledning til at foretage sig yderligere.”

Med brev af 7. maj 2002 sendte det sociale nævn A kopi af sagens akter og bad om hendes bemærkninger eller supplerende oplysninger til sagen inden to uger.

I brev af 18. juni 2002 tiltrådte det sociale nævn Ringsted Kommunes afgørelse af 1. februar 2002 om tilbagebetaling af boligstøtte. Nævnet anførte bl.a.:

“Det sociale nævn har i sit møde den 17. juni 2002 truffet følgende:

AFGØRELSE

Det sociale nævn tiltræder kommunens afgørelse, hvorefter for meget udbetalt boligstøtte skal tilbagebetales.

Der er ved afgørelsen lagt til grund, at kommunen har foretaget beregning i overensstemmelse med boligstøttelovgivningens regler. Der er endvidere lagt til grund, at De ikke i løbet af årene har givet boligstøttekontoret meddelelse om de ændringer i indkomstgrundlaget, som er baggrunden for kommunens tilbagebetalingskrav.

Nævnet har lagt til grund, at det af boligstøttekontoret anvendte indkomstgrundlag er baseret på oplysninger fra kommunens skattevæsen. Det falder uden for nævnets kompetence at forholde sig nærmere til disse oplysninger, som må vurderes i henhold til de for skattevæsenet gældende regler.

Endelig har nævnet lagt til grund, at kommunen har forsøgt udførligt at redegøre for de foretagne beregninger, og at nævnet ikke finder grundlag for at til sidesætte disse. Som det fremgår af sagens akter, har også socialministeriet i flere skrivelser redegjort for disse regler.

...

SAGSFREMSTILLING

De har i Deres klage blandt andet henvist til, at det er forkerte oplysninger, der danner grundlag for kommunens afgørelser.

Kommunen har vurderet sagen på ny og fastholder afgørelsen. Afgørelsen er truffet i henhold til boligstøttelovens § 47 og reguleringen er foretaget på baggrund af skattevæsenets oplysninger om ændrede indkomstforhold.

Det fremgår af sagen, at kommunen har krævet tilbagebetaling af i alt kr. 5.331.

Det fremgår videre, at der i 1999 har været en uoplyst indkomststigning på kr. 21.627, og at De har fået udbetalt kr. 1.916 for meget i boligstøtte. Som bilag til kommunens afgørelse er nærmere redegjort for beregningsgrundlaget. For år 2000 er en uoplyst indkomst på kr. 28.632, og der [er] udbetalt kr. 3.192 for meget. Også denne afgørelse til Dem var ledsaget af et bilag, som nærmere redegjorde for kommunens beregningsgrundlag. For januar måned 2002 har kommunen beregnet, at De har fået kr. 223 for meget udbetalt. Dette baseret på en beregnet husstandsindkomst på kr. 116.000 efter fradrag som enlig pensionist.

I øvrigt henvises til kopi af sagens akter, som er sendt til Dem ved brev af 7. maj 2002.”

Den 19. juni 2002 gav A telefonisk og skriftligt over for det sociale nævn udtryk for utilfredshed med afgørelsen meddelt den 18. juni 2002.

På baggrund af en række henvendelser fra A til mig indhentede en af mine medarbejdere i september 2002 kopi af nævnets afgørelse af 18. juni 2002

samt Ringsted Kommunes afgørelser af 1. februar 2002 vedrørende tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte for 1999, 2000 og 2002.

Jeg bad herefter i mit brev af 17. oktober 2002 det sociale nævn om udlån af sagens akter og om en udtalelse. Jeg bad samtidig om at nævnet forinden indhentede en udtalelse fra Ringsted Kommune om sagen. Jeg skrev bl.a.:

“Jeg beder om at nævnet og kommunen i sine udtalelser bl.a. kommer ind på følgende forhold:

Kommunen henviste i afgørelserne - af 1. februar 2002 - om at efterregulere (A)'s boligydelse for 1999 og 2000 til § 47 i lov om boligstøtte. I kommunens afgørelse om at ændre (A)'s boligydelse fra 1. januar 2002 - ligeledes af 1. februar 2002 - henviste kommunen til at boligydelsen var beregnet efter kapitel 9 i lov om individuel boligstøtte og de gældende takster for det pågældende år.

På baggrund af nævnets henvisning til § 47 i boligstøtteloven samt til uoplyste ændringer i (A)'s indkomstgrundlag i de pågældende år forstår jeg at nævnets afgørelse af 18. juni 2002 om tilbagebetaling af boligstøtte var truffet i henhold til § 47, stk. 1, i boligstøtteloven.

Jeg beder myndighederne redegøre nærmere for anvendelsen af § 47 i boligstøtteloven i den konkrete sag, herunder særskilt for de enkelte indkomstår.

Samtidig beder jeg myndighederne uddybe dels hvori (A)'s faktiske indkomststigning i den nævnte periode bestod, dels myndighedernes opgørelse heraf efter boligstøtteloven, herunder særligt hvornår indkomststigningen efter myndighedernes opfattelse forelå.

Jeg forstår endvidere myndighedernes afgørelser således at myndighederne lagde til grund at (A) i den konkrete sag havde tilsidesat sin pligt til at give meddelelse om indkomståndringer til Ringsted Kommune. Jeg beder myndighederne nærmere redegøre herfor, herunder hvilke oplysninger (A) i løbet af de enkelte år havde pligt til og mulighed for at afgive, herunder hvornår oplysningspligten for (A) indtrådte.

Jeg beder endvidere myndighederne oplyse om (A) - forud for afgørelserne om tilbagebetaling - var gjort bekendt med at kommunen havde indledt en sådan sag og med de faktiske oplysninger af betydning herfor som kommunen var i besiddelse af, herunder om (A) blev partshørt herom forud for afgørelsen.

Jeg beder endelig myndighederne oplyse om afgørelserne i forhold til (A) efter myndighedernes opfattelse var fyldestgørende, jf. forvaltningslovens § 24.”

Den 6. november 2002 tog det sociale nævn stilling til en klage fra A over en afgørelse af 26. august 2002 fra Ringsted Kommune efter boligstøtteloven. I samme anledning behandlede nævnet A's klage over boligstøtteberegningen siden 1997, herunder grundlaget for nævnets afgørelse af 18. juni 2002. Vedrørende denne del af afgørelsen skrev nævnet:

“Der er vedrørende Deres klage over boligstøtteberegningen lagt vægt på, at der ikke truffet en ny afgørelse fra kommunen, som klagen relaterer sig til. Der er endvidere lagt vægt på, at det sociale nævn tidligere, senest i form af afgørelse af 18. juni 2002, har truffet afgørelse i anledning af klage over den udbetalte boligstøtte for perioden 1. januar 1999 - 31. januar 2002. Der ses ikke oplyst om faktiske forhold, der ændrer ved grundlaget for denne afgørelse, hvorfor nævnet fortsat må henholde sig til denne.

...

Der foreligger Edb-udskrift hvoraf det fremgår, at Deres sociale pension udgør kr. 105.396 årligt. De har anden pensionsindtægt på kr. 22.380 årligt, renteindtægter på kr. 1.085 årligt og tjenestemandspension på kr. 23.400 årligt. Den månedlige udbetaling udgør kr. 10.085.”

I sin udtalelse af 5. februar 2003 til mig anførte det sociale nævn følgende:

“Som svar på skrivelse af 17. oktober 2002 fra Folketingets Ombudsmand med høring i anledning af en række henvendelser til ombudsmanden fra ovennævnte, skal jeg indledningsvis beklage den tid, der er medgået i forbindelse med udarbejdelsen af denne besvarelse.

På grundlag af de i sagen foreliggende akter og efter et møde med Ringsted kommunes boligstøttekontor om sagen kan jeg oplyse følgende, idet jeg henviser til de af ombudsmanden stillede spørgsmål, jfr. høringsskrivelsens side 2, 3 sidste afsnit, samt side 3, 2 første afsnit:

Vedrørende anvendelsen af § 47 i lov om individuel boligstøtte (herefter boligstøtteloven)

Bestemmelsen er fortolket i sammenhæng med den oplysningspligt, som efter lovens kap. 9 påhviler boligstøttedtageren. At Ringsted kommune ved afgørelsen om efterregulering/tilbagebetaling for indkomstårene 1999, 2000 samt januar måned 2002 har henvist til lovens kap. 9, hhv. § 47, kan efter nævnets opfattelse ikke tillægges særskilt betydning.

Hjemmelsgrundlaget for nævnets afgørelse er først og fremmest hovedreglen i boligstøttelovens § 47, stk. 1, men nævnet har selvsagt tillige påset, at anvendelse af bestemmelserne i § 47, stk. 2-9, ikke kunne føre til et andet resultat, hvorfor man har fundet det rettest som lovgrundlag for afgørelsen at henvise til § 47 i sin helhed.

Vedrørende den faktiske indkomststigning i perioden samt tidspunktet for dennes indtræden

Baggrunden for indkomststigningen var en afgørelse af 14. juli 2000 fra Den Sociale Ankestyrelse, som tillagde (A) mellemste førtidspension med virkning fra d. 1. november 1989. Denne afgørelse medførte efterregulering af (A)'s sociale pension og af en del af den til hende udbetalte kontanthjælp for den pågældende periode, men bevirkede tillige, at Pensionskassen (P) tillagde hende invalidepension med virkning for samme periode, jfr. skrivelse af 30. august 2001 fra (P). Der blev således d. 31. august 2001 fra (P) overført i alt 171.381,06 kr. til (A)'s bankkonto, ligesom hun fremtidig ville få overført et månedligt invalidepensionsbeløb fra pensionskassen.

Vedrørende (A)'s tilsidesættelse af sin oplysningspligt

Oplysningspligten er udførligt beskrevet i standardteksten på den meddelelse om boligstøtte, der fremsendes til en boligstøttedtager i begyndelsen af hvert indkomstår. (A) er således bekendt med oplysningspligten.

(A)'s tilsidesættelse af oplysningspligten skal vurderes i sammenhæng med den efterbetaling af pension fra (P), som ankestyrelsens afgørelse af 14. juli 2000 gav anledning til. I denne forbindelse rettede (A) af egen drift henvendelse til skattemyndighederne med bl.a. en anmodning om en skattemæssig tilbagefordeling af efterbetalingen over de relevante indkomstår i det omfang, dette ville være til fordel for hende. Som det fremgår af akterne, gav skattemyndighederne hende tilladelse til en sådan tilbagefordeling og opfordrede hende samtidig til at rette henvendelse til Boligkontoret [må være Boligstøttekontoret; min bemærkning] og til Pensionskontoret af hensyn til en eventuel regulering af indkomstforholdene - en opfordring, som (A) ikke fulgte.

Efter det oplyste indtrådte oplysningspligten for (A) således senest d. 31. august 2001 og således, at hun tillige burde have underrettet boligstøttekontoret om tilbagefordelingen af efterbetalingen over flere indkomstår.

Den omstændighed, at (A) ikke før modtagelsen af skatteadministrationens skrivelse af 10. oktober 2001 med sikkerhed vidste, at hendes anmodning om tilbagefordeling af pensionsudbetalingen fra (P) var imødekommet, findes ikke at kunne føre til et andet resultat, for så vidt angår kommunens krav på tilbagebetaling, idet det måtte være klart for (A), at en sådan efterfølgende forhøjelse af den skattepligtige indtægt for de pågældende år nødvendigvis måtte få virkning for de indkomstafhængige sociale ydelser, der var udbetalt for samme periode.

Vedrørende oplysning til (A) om indledning af sag om tilbagebetaling og om eventuel partshøring

Som det fremgår, var Ringsted kommunes boligstøttekontor ubekendt både med efterbetalingen af invalidepension fra (P) og med skattemyndighedernes tilladelse til tilbagefordeling, indtil kontoret d. 10. december 2001 rutinemæssigt modtog sags- og adviseringslisten fra skattevæsenet til brug for den årlige regulering af boligstøtte. Kommunernes efterregulering af boligstøtte sker efter fast praksis - som er indarbejdet i det kommunale EDB-system - på grundlag af en sådan liste, med mindre den kommunale myndighed, der administrerer boligstøtten, på anden vis gøres bekendt med en ændring i indkomstforholdene. Ringsted kommunes boligstøttekontor havde således ikke haft mulighed for på et tidligere tidspunkt at underrette (A) om, at der var indledt en tilbagebetalingssag mod hende, idet hun jo ikke, som ovenfor beskrevet, havde givet boligstøttekontoret oplysning om pensionsudbetalingerne fra (P). Der var således ej heller grundlag for at gennemføre en partshøring, idet afgørelsen om efterregulering/tilbagebetaling netop blev truffet på grundlag af oplysninger, som hun selv var bekendt med.

Vedrørende spørgsmålet om fyldestgørende begrundelse

Såvel Ringsted kommunes som det sociale nævns afgørelser er begrundet med henvisning til boligstøttelovens § 47. Kommunens afgørelse er vedlagt opgørelser over beregningen af de beløb, der skal tilbagebetales. Af disse fremgår tillige, at grundlaget for kravet er uoplyst indkomststigning.

På samme måde har nævnet henvist til boligstøttelovens § 47 og til, at (A) ikke har meddelt boligstøttekontoret de ændringer i indkomstgrundlaget, som var baggrunden for kommunens tilbagebetalingskrav. Der er ikke tale om en afgørelse, der beror på et administrativt skøn."

Nævnets brev af 5. februar var vedlagt et notat fra statsamtmanden af 14. januar 2003 om møde med Ringsted kommunes boligstøttekontor vedrørende denne klagesag. Af notatet fremgik følgende:

"Jeg har i dag drøftet ovenstående i et møde med lederen af Ringsted kommunes boligstøttekontor (...) tilligemed to af kontorets medarbejdere, som begge har deltaget i behandlingen af sagen.

Formålet med mødet var at give mig en orientering om det EDB-baserede sags- og advissystem, som producerer grundlaget for bl.a. kommunernes afgørelser om efterregulering af en række sociale ydelser, idet høringsskrivelsen fra ombudsmanden tilsyneladende forudsætter en anden type sagsbehandling.

Der blev redegjort for anvendelsen af sags- og advissystemet og for den måde, på hvilket det var blevet anvendt i den konkrete sag.

Herudover forklarede repræsentanterne for kommunen, at man først d. 10. december 2001, da man via oversendelse fra skattevæsenet af sags- og adviseringslisten for 1999 og 2000, blev bekendt med, at (A), ud over efterbetaling af social pension, i 2001 tillige havde modtaget en større efterbetaling fra (P). Hun havde da flere måneder forinden ansøgt om og opnået skattemyndighedernes tilladelse til tilbagefordeling af dette beløb over de indkomstår, som efterbetalingen vedrørte, idet dette ville være en økonomisk fordel for hende. Det er den af tilbagefordelingen afledte opregulering af hendes indkomst, der har medført tilbagebetalingskravet for de tilsvarende år. (A) var af skattevæsenet gjort opmærksom herpå med en opfordring om at rette henvendelse til boligstøttekontoret, men denne opfordring havde hun ikke fulgt.

Efter modtagelsen af sags- og adviseringslisten reagerede boligstøttekontoret omgående over for (A).

Under hensyn til, at ombudsmandens høring retter identiske spørgsmål til såvel kommunen som til det sociale nævn, blev det aftalt, at kommunen til statsamtet fremsender en kort faktisk beskrivelse af sagsforløbet til statsamtet tilligemed kopi af de bilag, der har dannet grundlag for opreguleringen af (A)'s indkomst for årene 1999-2000 samt for januar måned 2002. På grundlag af dette materiale samt det materiale, der foreligger i det sociale nævns sag, udarbejder statsamtet herefter det egentlige høringssvar."

Nævnets brev af 5. februar var endvidere vedlagt Ringsted Kommunes brev af 15. januar 2003 til det sociale nævn om procedure i edb-system og sags-gange i forbindelse med efterregulering af boligstøtte. Af brevet af 15. januar 2003 fremgår følgende:

"Som aftalt på mødet den 14.01.2003 fremsendes beskrivelse af procedure i EDB-system og sags-gange i forbindelse med efterregulering af boligydelse.

Indtægtsoplysningerne på en boligstøttesag kontrolleres automatisk en gang årligt i forhold til skattevæsenets årsopgørelser for året.

Lov om individuel boligstøtte fastsætter hvert år indkomstgrænsen for tilladt overskridelse før efterregulering automatisk foretages.

Et EDB-baseret sags- og advissystem meddeler boligstøttesystemet når skattevæsenet ændrer på tidligere års selvangivelser.

Den 10.12.02 modtog boligstøttekontoret en sags- og adviseringsliste vedr. ændring af indkomstgrundlaget for 1999 og 2000.

På grundlag af denne oplysning foretages kontrol om der er grundlag for at efterregulere den udbetalte boligstøtte i 1999 og 2000.

Indkomststigningen overstiger grænsen for de tilladte overskridelser i 1999 og 2000 - der foretages efterreguleringer i boligstøttesystemet.

Efterreguleringsskrivelsen fremsendes til ansøger.

Kopi af følgende breve modtaget i kopi fra skattevæsenet:

Brev til (A) fra Told og Skat af 26. marts 2001.

Brev fra (A) til Ringsted Kommunes skattekontor af 01. oktober 2001.

Brev til (A) fra Ringsted Kommunes skattekontor af 10. oktober 2001 - hvori det oplyses, at der bør ske henvendelse til boligstøtte- og pensionskontoret med hensyn til regulering af indkomstforholdene."

Den 11. februar 2003 bad jeg om A's bemærkninger til nævnets udtalelse af 5. februar 2003 og de citerede bilag.

Jeg modtog herefter A's breve af 10. og 14. februar 2003, hvori hun bl.a. bemærkede at hun var ubekendt med at hun skulle have modtaget den tjenestemandspension som fremgik af den edb-udskrift der lå til grund for beregningen af A's boligstøtte, og hvortil det sociale nævn efterfølgende havde henvist i nævnets afgørelse af 6. november 2002.

På den baggrund sendte jeg den 7. marts 2003 to af A's breve i kopi videre til det sociale nævn sammen med de akter jeg havde modtaget fra nævnet. Henvendelsen blev sendt som en anmodning fra A om at myndighederne tog stilling til anmodningerne om aktindsigt og om yderligere dokumentation samt til det hun i øvrigt havde anført.

Den 14. marts 2003 modtog jeg sagens akter retur fra det sociale nævn. Vedlagt var kopi af nævnets breve til A af 24. februar 2003 samt af 3. og 11. marts 2003. I sit svar af 11. marts 2003 anførte nævnet bl.a.:

"I skrivelsen af 10. februar 2002 bestrider De, at De skulle modtage tjenestemandspension, således som anført i sagsfremstillingen i den afgørelse, som nævnet traf den 6. november 2002. De anmoder om aktindsigt i den Edbudskrift, som nævnet henviser til. I skrivelsen af 14. februar 2003 bestrider De på ny, at De skulle modtage tjenestemandspension.

Ovennævnte forhold anser det sociale nævn nu for afklaret, idet De ved det sociale nævns skrivelser af 24. februar 2003 fik sendt kopi af Edb-udskriften. Ved nævnets skrivelse af 3. marts 2003 blev De oplyst om, at det var en fejl, at det tidligere var anført, at De modtog tjenestemandspension. Denne fejl i sagsfremstillingen havde dog ikke haft betydning for nævnets afgørelse af 6. november 2002.

I Deres skrivelse af 10. februar 2002 anmoder De om yderligere oplysninger om de indkomstafhængige sociale ydelser, der er udbetalt sammen med pensionsudbetalingen fra (P) og om, hvilke sociale ydelser, der har relation til kravet om tilbagebetaling af boligydelse. De bestrider, at underretning om fordeling af kr. 171.381,06 for perioden 1989-2001 skulle vedkomme boligstøttekontoret, da fordelingen på ingen måde overskrider indtægtsgrænsen på kr. 140.000. De bestrider endvidere, at skattevæsenets oplysninger er korrekte, ligesom De bestrider rigtigheden af kommunens og det sociale nævns beregninger.

For så vidt angår disse bemærkninger må nævnet henholde sig til sine tidligere afgørelser og de hertil knyttede begrundelser, således som supplerende beskrevet i det sociale nævns brev af 5. februar 2003 til Folketingets Ombudsmand. Sidstnævnte brev blev i kopi sendt til Dem."

Af det vedlagte svar til A fra det sociale nævn af 3. marts 2003 fremgik følgende:

"I fortsættelse af Deres tidligere telefoniske henvendelse kan det oplyses, at Ringsted Kommune har foretaget yderligere undersøgelse af den Edb-udskrift, som omtales i afgørelse af 6. november 2002 fra det sociale nævn vedrørende indskudslån og beregning af boligstøtte.

Kommunen har således præciseret, at Edb-udskriften skal forstås således, at de 23.400 kr. ikke er tjenestemandspension, men er summen af anden pension på kr. 22.380 (Udbetaling fra (P)) og renteindtægt på kr. 1.085, afrundet.

Den omhandlede Edb-udskrift har det sociale nævn alene omtalt i sin sagsfremstilling. Udskriften indgår derimod ikke som en del af begrundelsen for nævnets afgørelse. Det nu oplyste om Edb-udskriftens forståelse har derfor ingen betydning for den afgørelse af 6. november 2002, som er truffet af det sociale nævn.

Notits af denne skrivelse er sendt til Ringsted Kommune.”

Med mit brev af 19. marts 2003 bad jeg A om eventuelle bemærkninger til sagen på grundlag af det samlede materiale A nu havde modtaget fra nævnet.

Ved en række henvendelser hertil modtog jeg herefter A's supplerende bemærkninger, særligt anførte A

- at myndighederne (i ond tro) havde udbetalt hende for lidt boligstøtte,
- at hun trods løbende henvendelser ikke kunne få en redegørelse angående myndighedernes beregning,
- at der var tale om en fiktiv gæld vedrørende hendes boligstøtte, og
- at ingen sagkyndig myndighed havde efterprøvet sagen eller taget stilling til det juridiske grundlag og bevis.

Med telefax af 9. juli 2003 indhentede en af mine medarbejdere kopi af Ringsted Kommunes journalark i boligstøttesagen for perioden 5. maj 2000 til 10. juli 2002.

Ombudsmandens udtalelse

“Retsgrundlaget

De regler som gælder om efterregulering af boligstøtte for 1999, findes i lovbekendtgørelse nr. 112 af 24. februar 1999 af lov om individuel boligstøtte (boligstøtteloven). Af den dagældende boligstøttelovs § 47 fremgår:

§ 47. Overstiger den faktiske husstandsindkomst den efter § 8, stk. 1-7, beregnede husstandsindkomst med mindst 20.000 kr., skal ansøgeren eller hans dødsbo tilbagebetale den for meget modtagne boligstøtte.

Stk. 2. Overstiger den faktiske husstandsindkomst den efter § 8, stk. 8, opgjorte indkomst med mindst 10.000 kr., skal ansøgeren eller hans dødsbo tilbagebetale den for meget modtagne boligstøtte.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, såfremt ansøgeren godtgør at have givet kommunalbestyrelsen meddelelse om indkomstændringer ud over de i stk. 1 og 2 nævnte grænser.

Stk. 4. Såfremt støttemodtageren i løbet af året ikke har givet meddelelse om indkomststigninger, anses disse som vedrørende hele året. For støttemodtagere, der kun har modtaget boligstøtte i en del af året, skal der foretages en periodemæssig opdeling, såfremt støttemodtageren klart kan dokumentere, at en del af indkomsten alene vedrører den del af året, hvor boligstøtte ikke er ydet.

Stk. 5. Såfremt støttemodtageren i løbet af året har givet meddelelse om en indkomstnedgang, der i henhold til § 44 har givet anledning til ombehandling, eller givet meddelelse om en indkomststigning i henhold til § 46, foretages der ved opgørelsen af tilbagebetalingens størrelse en periodemæssig opdeling af året. Meddelte indkomststigninger indgår alene i husstandsindkomsten med virkning fra den 1. i måneden efter ændringens indtræden, medens ikke-meddelte indkomststigninger anses som vedrørende hele året. Stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Har ansøgeren om andre forhold end nævnt i stk. 1 og 2 undladt at give meddelelse som behandlet i § 43, stk. 3, eller mod bedre vidende

uberettiget oppebåret boligstøtte, skal han eller hans dødsbo tilbagebetale det beløb, der er oppebåret med urette.

...'

Med virkning for 1. januar 2000 fik boligstøttelovens § 47 ændret indhold, jf. lov nr. 1002 af 23. december 1998. Bestemmelsen fik herefter følgende ordlyd:

‘§ 47. Overstiger den faktiske husstandsindkomst den efter § 8 beregnede husstandsindkomst med mindst 16.000 kr., jf. § 72, stk. 1, nr. 20, skal den for meget modtagne boligstøtte tilbagebetales.

...

Stk. 4. Stk. 1 finder ikke anvendelse, såfremt ansøgeren godtgør at have givet kommunalbestyrelsen meddelelse om indkomstændringer ud over den i stk. 1 nævnte grænse.

Stk. 5. Såfremt støttemodtageren ikke i løbet af året har givet meddelelse om indkomstændringer, anses disse som vedrørende hele året. For støttemodtagere, der kun har modtaget boligstøtte i en del af året, skal der foretages en periodemæssig opdeling, såfremt støttemodtageren kan dokumentere, at indkomsten alene vedrører den del af året, hvor støttemodtageren ikke har modtaget boligstøtte. Periodemæssig opdeling foretages endvidere, hvis boligstøttemodtageren inden for et år har modtaget boligstøtte til flere boliger.

Stk. 6. Såfremt støttemodtageren løbet af året har givet meddelelse om en indkomstnedgang, der i henhold til § 44 har givet anledning til omberregning, eller givet meddelelse om en indkomststigning i henhold til § 46, foretages der ved opgørelsen af tilbagebetalingens størrelse en periodemæssig opdeling af året. Meddelte indkomststigninger indgår alene i husstandsindkomsten med virkning fra den 1. i måneden efter ændringens indtræden, mens ikkemeddelte indkomststigninger anses som vedrørende hele året. Stk. 5, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. Har ansøgeren om andre forhold end nævnt i stk. 1 undladt at give meddelelse som omhandlet i §§ 43, stk. 3, og 46, stk. 1, eller har ansøgeren mod bedre vidende uberettiget oppebåret boligstøtte, skal det beløb, der er oppebåret med urette, tilbagebetales.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan ikke kræve tilbagebetaling efter stk. 1, hvis tilbagebetalingskravet for et kalenderår udgør mindre end 696 kr., jf. § 72, stk. 1, nr. 21. Kommunalbestyrelsen kan endvidere undlade at kræve tilbagebetaling efter stk. 7, hvis et tilbagebetalingskrav udgør mindre end 696 kr., jf. § 72, stk. 1, nr. 21.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt gøre ansøgeren bekendt med disse regler og med, at tilsidesættelse heraf kan medføre strafansvar.

Bestemmelsen i § 47, som nu fremgår af lovbekendtgørelse nr. 896 af 5. november 2003, er ændret ved lov nr. 1218 af 27. december 2003 med virkning fra 1. januar 2004. Den ændrede formulering har derfor ingen betydning for denne sag.

Om boligstøtteansøgerens oplysningspligt fremgår følgende af § 43, stk. 3, i boligstøtteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 24. februar 1999:

‘§ 43.

...

Stk. 3. Ansøgerne skal oplyse kommunalbestyrelsen om alle forhold, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af boligstøtten.'

Bestemmelsen i § 43, stk. 3, i boligstøtteloven er ikke siden ændret, jf. nu lovbekendtgørelse nr. 896 af 5. november 2003.

Indledende bemærkninger til nævnets oversendelse

I mit brev af 17. oktober 2002 bad jeg det sociale nævn om udlån af sagens akter og om en udtalelse. Jeg bad endvidere nævnet forinden indhente en udtalelse fra Ringsted Kommune om sagen.

Af notatet af 14. januar 2002 fra mødet mellem statsamtmanden og Ringsted Kommunes boligstøttekontor fremgår imidlertid at det blev aftalt at kommunen ikke behøvede at fremsende en egentlig udtalelse og akter i sagen.

Efter ombudsmandslovens § 19 (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) er myndigheder der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, forpligtet til at meddele ombudsmanden de oplysninger samt udlevere de dokumenter mv. som forlanges af ombudsmanden. Dette er af afgørende betydning for ombudsmandens bedømmelse af en sag, og jeg finder det derfor kritisabelt at nævnet ikke efterkom anmodningen i mit brev af 17. oktober 2002.

Da jeg således ikke har modtaget samtlige akter og en udtalelse fra Ringsted Kommune, har jeg koncentreret denne undersøgelse til nævnets afgørelse og behandling.

Jeg henviser herved til § 20, stk. 1, i ombudsmandsloven hvorefter ombudsmanden ikke må udtale kritik, afgive henstillinger mv. før vedkommende myndighed eller person har haft lejlighed til at udtale sig. Jeg bemærker at jeg samtidig ikke har taget stilling til hvorvidt sagen eller dele heraf eventuelt kan eller bør hjemvises til ny afgørelse i Ringsted Kommune.

Anvendelsen af boligstøttelovens § 47

I mit brev af 17. oktober 2002 til nævnet skrev jeg at jeg på baggrund af nævnets henvisning til § 47 i boligstøtteloven samt til uoplyste ændringer i Deres indkomstgrundlag i de pågældende år måtte forstå at nævnets afgørelse af 18. juni 2002 var truffet i henhold til § 47, stk. 1, i boligstøtteloven.

Jeg har endvidere forstået nævnets udtalelse hertil af 5. februar 2003, hvor nævnet bl.a. redegjorde for anvendelsen af § 47, således at nævnet ved sin afgørelse af 18. juni 2002 lagde afgørende vægt på at De ikke havde oplyst om ændringer i Deres indkomstgrundlag for de pågældende boligstøtteår. Jeg har herefter forstået at nævnets afgørelse alene er truffet efter boligstøttelovens § 47, stk. 1 (eventuelt § 47, stk. 2, for boligstøtteåret 1999). Jeg har herved også lagt vægt på at nævnet ikke i sin afgørelse eller i sine udtalelser til mig ses at have anført andet hjemmelsgrundlag for tilbagebetalingskravet, herunder forhold der kunne henføre et tilbagebetalingskrav til bestemmelsen i § 47, stk. 7 (tidligere § 47, stk. 6). Efter sidstnævnte bestemmelse kan for meget udbetalt boligstøtte kræves tilbagebetalt hvor boligstøttemodtageren har undladt at give meddelelse om andre forhold eller mod bedre vidende har oppebåret boligstøtte med urette.

Efter boligstøttelovens § 47, stk. 1 (tidligere § 47, stk. 1 og 2), skal der som udgangspunkt ske tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte hvis den faktiske husstandsindkomst overstiger den beregnede (eller opgjorte) indkomst ud over de nævnte indtægtsgrænser. Dette gælder dog ikke hvis boligstøttedtageren godtgør at have oplyst kommunen om indkomståndringerne, jf. hertil § 47, stk. 3 (siden stk. 4). Det er således afgørende at myndighederne i den konkrete sag kan fastslå en faktisk indkomståndring ud over de nævnte grænser og godtgøre at denne indkomståndring er uoplyst på grund af at støttedtageren har tilsidesat sin oplysningspligt. Endelig kan der ikke ske tilbagebetaling efter denne bestemmelse hvis tilbagebetalingskravet for et kalenderår udgør mindre end 696 kr., jf. lovens § 47, stk. 8.

Jeg er enig med nævnet i at oplysningspligten efter boligstøttelovens § 47 skal ses i sammenhæng med oplysningspligten i lovens kapitel 9, nærmere § 43. Om oplysningspligten og efterregulering fremgår bl.a. af pkt. 14 i den tidligere vejledning nr. 110 af 26. juni 1996 om individuel boligstøtte:

'14.2. Oplysningspligt.

Boligstøttedtageren har oplysningspligt over for kommunen med hensyn til alle forhold, der kan medføre ændringer af boligstøtten, jf. § 43.

...

Virkningen af at undlade at opfylde oplysningspligten er - såfremt der for året er sket en væsentlig indkomståndring - at der efterfølgende skal ske efterregulering og tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte. Endvidere mister støttedtageren muligheden for ved periodeopdeling alene at få medregnet den uoplyste indkomståndring til den del af året, den faktisk vedrører, jf. nedenfor pkt. 14.4, herunder særligt 14.4.2 og 14.4.4.

...

Kommunalbestyrelsen bør gøre ansøgeren opmærksom på, at kommunen hurtigst muligt må underrettes om ændringer i beregningsgrundlaget, da tidspunktet for oplysning om ændringen således vil kunne være bestemmende for, fra hvilket tidspunkt boligstøtten kan udbetales med et ændret beløb.

Det påhviler boligstøttedtageren at godtgøre, at boligstøttekontoret har modtaget de fornødne oplysninger til at ændre den løbende boligstøtte.

I tilfælde hvor boligstøtteansøgeren modtager støtte efter lov om social bistand, skal det henstilles til kommunerne i skrivelserne til bevilling af boligstøtte tydeligt at angive, at boligstøtteansøgeren ikke opfylder sin oplysningspligt ved at give meddelelse om ændringer i sine forhold til bistandskontoret, og at der således skal rettes henvendelse til boligstøttekontoret, selvom der eventuelt samtidig gives (samme) oplysninger til bistandskontoret.

Det samme gælder med hensyn til boligydelsesmodtageres eventuelle oplysninger til pensionskontoret.

...

14.4.2. Efterregulering, hvor der ikke er oplyst indkomståndringer, eller kun er oplyst ikke-væsentlige indkomståndringer.

I sager, hvor der hverken er oplyst indkomststigninger eller væsentlige indkomstnedgange i løbet af året [min understregning], skal efterregulering ske på grundlag af den slutlignede indkomst for hele året. Da der ikke er givet oplysninger om indkomststigninger eller væsentlige indkomstnedgange, er muligheden for periodemæssig opdeling udelukket. Dette gælder også engangsbeløb, som ikke er oplyst.'

Af punkt 14.4.6 i vejledning nr. 177 af 11. december 2000 om individuel boligstøtte der var gældende da nævnet den 18. juni 2002 traf afgørelse, henvises der ved efterregulering for boligstøtteår forud for år 2000 til den tidligere udformning af boligstøttevejledningen vedrørende disse tidligere gældende regler. Jeg henviser herved til punkterne 255 og 260 i den gældende boligstøttevejledning (vejledning nr. 103 af 23. oktober 2002 om individuel boligstøtte). Endvidere fremgår følgende af denne vejlednings punkt 255f:

'Efterreguleringsprincipper

...

255. I visse tilfælde skal kommunalbestyrelsen efterfølgende fremsætte krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte efterregulering.

Reglerne om efterregulering er ændret på visse punkter med virkning fra boligstøtteåret 2000. Efterregulering vedrørende boligstøtte udbetalt i tidligere år sker efter de hidtil gældende regler, jf. også punkt 260.

Efterregulering foretages efter følgende *principper*:

Udgangspunktet efter § 47 er som hidtil, at støttemodtageren i løbet af året [min understregning] har oplysningspligt med hensyn til ændringer i husstandens forhold, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af boligstøtten, jf. ovenfor punkt 244-246.

...

Efterregulering, hvor der ikke er oplyst indkomstændringer, eller kun er oplyst ikke-væsentlige indkomstnedgange

256. I sager, hvor der hverken er oplyst indkomststigninger eller væsentlige indkomstnedgange i løbet af året, skal efterregulering ske på grundlag af den slutlignede indkomst for hele året [mine understregninger]. Da der ikke er givet oplysninger om indkomstændringer eller væsentlige indkomstnedgange, er muligheden for periodemæssig opdeling udelukket. Dette gælder også engangsbeløb, som ikke er oplyst.'

Tilsvarende fremgår af punkt 14.4 om efterregulering i ovennævnte vejledning nr. 177 af 11. december 2000 der var gældende da nævnet den 18. juni 2002 traf sin afgørelse.

Som det fremgår heraf, forudsætter tilbagebetaling efter boligstøttelovens § 47, stk. 1, at støttemodtageren i løbet af de pågældende boligstøtteår har forsømt sin oplysningspligt.

Vedrørende efterreguleringen af Deres boligstøtte for 1999 og 2000 fremgår det af sagen at denne skete på grundlag af oplysningerne fra skattevæsenet om afgørelsen af 14. juli 2000, om efterbetalingen af 31. august 2001 og om efterreguleringen af Deres skat. Uanset at De med afgørelsen af 14. juli 2000 blev bekendt med at De ville få pension efterbetalt, finder jeg ikke - som sagen er oplyst for mig - oplysninger til støtte for at De i løbet af 1999 og 2000 havde overblik over hvorvidt efterbetalingen påvirkede beregningen af Deres indkomstgrundlag for 1999 og

2000, og at De dermed var i stand til at give oplysninger herom til kommunen.

Jeg må i stedet lægge til grund at indkomststigningen fremkom da De efter ansøgning i sidste halvår af 2001 fik tilbageført efterbetalingen af pension som var til Deres rådighed i august 2001, til de tidligere skatteår med deraf følgende ændring af Deres tidligere skatteansættelser. Jeg mener dermed ikke at nævnet uden videre kunne lægge til grund at De ikke løbet af årene havde givet boligstøttekontoret meddelelse om de ændringer i indkomstgrundlaget som var baggrunden for kommunens tilbagebetalingskrav.

En afgørelse om efterregulering på dette grundlag må endvidere efter min opfattelse forudsætte at myndighederne har påset at boligstøtteleven giver mulighed for at foretage omberegning med tilbagevirkende kraft. Jeg bemærker at indtægtsgrundlaget derved påvirkes af indtægter som (endnu) ikke er til støttemodtagerens rådighed og dermed ikke kan dække de løbende boligudgifter som boligstøtten er beregnet til. Uanset fastsættelsen af indtægtsgrundlaget sker på grundlag af de samme indtægtsbegreber som lå til grund for beregning af indkomst efter skattelovgivningens regler, mener jeg ikke at den skattemæssige tilbagefordeling til tidligere skatteår som skete efter ansøgning fra Dem, uden støtte i boligstøtteleven kan give grundlag for en efterregulering af boligstøtte med en fordeling på de enkelte år. Jeg mener derfor ikke at nævnet havde grund til at antage at kommunen havde foretaget beregning i overensstemmelse med boligstøttelovgivningens regler.

Jeg finder herefter ikke at betingelserne var til stede for at efterregulere Deres boligstøtte for 1999 og 2000 da nævnet traf sin afgørelse. Jeg bemærker at jeg dermed ikke har taget stilling til hvorvidt et krav om tilbagebetaling kunne rejses på et andet retligt grundlag, herunder principet om dobbeltforsøgelse.

Vedrørende efterreguleringen af Deres boligstøtte for 2002 er der ikke med myndighedernes afgørelser påvist en faktisk indkomststigning på grundlag af Deres slutlignede indkomst ud over den nævnte indtægtsgrænse på 16.000 kr. som forudsat i boligstøttelovens § 47, stk. 1. Endvidere har myndighederne ikke påvist et tilbagebetalingskrav ud over 696 kr. som forudsat i lovens § 47, stk. 8.

Jeg finder herefter ikke at de retlige betingelser var til stede for at efterregulere Deres boligstøtte for 2002 da nævnet traf sin afgørelse. Jeg har dermed ikke taget stilling til om myndighederne kunne foretage omberegning af Deres fremtidige boligstøtte for 2002 efter boligstøttelovens bestemmelser herom.

Samlet finder jeg dermed at nævnets afgørelse af 18. juni 2002 om tilbagebetaling af boligstøtte for 1999, 2000 og 2002 savner støtte i § 47 i boligstøtteleven. Det er min opfattelse at nævnet ikke har påvist at de retlige betingelser herfor var til stede da nævnet tiltrådte Ringsted Kommunes afgørelse og samtidig tog stilling til at hjemmelsgrundlaget var § 47 i boligstøtteloven.

Oplysningsgrundlaget for nævnets afgørelse af 18. juni 2002

Det er et grundlæggende princip i dansk forvaltningsret at den myndighed der skal træffe afgørelse i en sag, har ansvaret for at sagen er tilstrækkeligt oplyst. Dette indebærer at myndigheden har pligt til at sikre sig dels at myndigheden er i besiddelse af de oplysninger der er nødven-

dige for at træffe afgørelse i den foreliggende sag, dels at disse oplysninger er korrekte.

Formålet med undersøgelsesprincippet er at bidrage til at sikre at forvaltningsmyndighedernes afgørelse bliver materielt lovlige og rigtige. Er der tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, hører det med til sagsoplysningen at søge denne tvivl afklaret således at det ved en sædvanlig bevisvurdering kan afgøres om den pågældende oplysning kan lægges til grund for afgørelsen.

Når en rekursmyndighed skal efterprøve en underordnet myndigheds afgørelse, er det nødvendigt at rekursmyndigheden fuldt ud er bekendt med det materiale som danner grundlag for den underordnede myndigheds afgørelse. Jeg henviser herved til Kaj Larsen mfl., Forvaltningsret (2002), s. 448ff.

Af dagældende bekendtgørelse nr. 296 af 20. maj 1998 om indsendelse og behandling af klager over afgørelser truffet af kommuner i medfør af lov om individuel boligstøtte og om genvurdering i forbindelse med klager fremgår det:

§ 1. Kommunen skal genvurdere en afgørelse, der klages over. Klagen indgives til den kommune, der har truffet afgørelsen.

Stk. 2. Hvis klageren sender sin klage direkte til det sociale nævn, sendes klagen straks videre til kommunen med anmodning om genvurdering, medmindre klagefristen ikke er overholdt.

...

§ 3. Hvis kommunen vurderer, at afgørelsen ikke skal ændres, sendes genvurderingen med begrundelse til det sociale nævn inden 4 uger efter, at klagen er modtaget.'

Af punkt 18.4 om revurdering af sagen i vejledning nr. 177 af 11. december 2000 om individuel boligstøtte - der var gældende da nævnet den 18. juni 2002 traf sin afgørelse - fremgår bl.a. følgende:

'Hvis kommunen efter en genvurdering af sagen ikke finder grundlag for at ændre afgørelsen, skal klagen hurtigst muligt og normalt inden fire uger efter modtagelsen sendes til klageinstansen - det sociale nævn - med en begrundelse for den trufne afgørelse sammen med de sagsakter, der forelå ved afgørelsen af sagen.'

Tilsvarende fremgår nu af punkt 344 i vejledning nr. 103 af 23. oktober 2002 om individuel boligstøtte. Jeg bemærker dog at bekendtgørelse nr. 296 af 20. maj 1998 nu er bortfaldet, jf. bekendtgørelse nr. 150 af 10. marts 2003 om ændring af bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter min gennemgang af sagen må jeg lægge til grund at det sociale nævn ikke forud for sin afgørelse af 18. juni 2002 sikrede sig at modtage en genvurdering fra Ringsted Kommune som forudsat i reglerne skitseret ovenfor. Et telefonnotat på sagen om at kommunen ikke har bemærkninger, finder jeg ikke opfylder disse regler.

Efter min gennemgang må jeg endvidere lægge til grund at nævnet ikke sikrede sig at modtage kommunens akter forud for at nævnet tiltrådte kommunens afgørelse af 1. februar 2002. Jeg finder herefter at nævnet ikke havde sikret sig et tilstrækkeligt grundlag i sagen da nævnet traf sin

afgørelse af 18. juni 2002. Dette finder jeg kritisabelt. Jeg har i dag meddelt nævnet min opfattelse.

Partshøring

I udtalelsen til mig af 5. februar 2003 redegjorde nævnet for om De forud for kommunens afgørelse var bekendt med at der var indledt en sådan sag, og med de faktiske oplysninger af betydning herfor. I den forbindelse skrev nævnet:

‘Som det fremgår, var Ringsted kommunes boligstøttekontor ubekendt både med efterbetalingen af invalidepension fra (P) og med skattemyndighedernes tilladelse til tilbagefordeling, indtil kontoret d. 10. december 2001 rutinemæssigt modtog sags- og adviseringslisten fra skattevæsenet til brug for den årlige regulering af boligstøtte. Kommunernes efterregulering af boligstøtte sker efter fast praksis - som er indarbejdet i det kommunale Edssystem - på grundlag af en sådan liste, med mindre den kommunale myndighed, der administrerer boligstøtten, på anden vis gøres bekendt med en ændring i indkomstforholdene. Ringsted Kommunes boligstøttekontor havde således ikke haft mulighed for på et tidligere tidspunkt at underrette (A) om at der var indledt en tilbagebetalingssag mod hende, idet hun jo ikke, som ovenfor beskrevet havde givet boligstøttekontoret oplysninger om pensionsudbetalingerne fra (P). Det var således ej heller grundlag for at gennemføre en partshøring, idet afgørelsen om efterregulering/tilbagebetaling netop blev truffet på grundlag af oplysninger, som hun selv var bekendt med.’

Efter forvaltningslovens § 19, stk. 1, har en myndighed pligt til at partshøre når der i en afgørelsessag foreligger væsentlige nye oplysninger om sagens faktiske omstændigheder som er til ugunst for parten, og som er af betydning for myndighedens afgørelse. Det er i bestemmelsen forudsat at parten ikke kan antages at have kendskab til at myndigheden er i besiddelse af disse oplysninger.

Myndigheden har ansvaret for at oplyse sagen i tilstrækkeligt omfang, jf. ovenfor om officialprincippet, og partshøringsreglerne skal bl.a. sikre at parten får lejlighed til at kontrollere beslutningsgrundlaget inden myndigheden træffer afgørelse. Eventuelle tvivlsomme punkter - eller egentlige fejl - i beslutningsgrundlaget kan herved påpeges af parten, og parten får desuden mulighed for at tilføje sagen sine synspunkter i forbindelse med partshøringen. Reglerne skal endvidere styrke de berørte borgeres tillid til den måde hvorpå forvaltningsmyndigheden behandler deres sager.

Forvaltningslovens § 19, stk. 2, indeholder en række bestemmelser vedrørende undtagelser fra partshøringspligten; bl.a. er der ikke pligt til at partshøre hvis det må anses for at være ubetænkeligt at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Ingen af disse undtagelsesbestemmelser er efter min opfattelse relevante i denne sag.

Reglerne om partshøring i forvaltningslovens kapitel 5 indebærer en generel forpligtelse for myndighederne til ikke at træffe afgørelse i en sag over for den enkelte borger uden at den afgørelsen retter sig imod, forinden er gjort bekendt med at der overhovedet verserer en sag. I forarbejderne til forvaltningsloven anføres at de foreslåede bestemmelser i lovens kapitel 5 må antages at medføre at parter i de få tilfælde hvor en sag behandles af en myndighed uden at parten er bekendt hermed, vil blive gjort bekendt med sagen inden myndigheden træffer afgørelse (Folketingstidende 1985-1986, tillæg A, sp. 94). Jeg henviser til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 3. udgave (1999), s. 351,

og til Østre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1997, s. 223. Jeg har endvidere tidligere beskæftiget mig med dette spørgsmål, jf. eksempelvis Folketingets Ombudsmands beretning for 1986, s. 82ff, og Folketingets Ombudsmands beretning for 1999, s. 257ff, særligt s. 275.

Ifølge partshøringsreglerne kan myndigheden ikke undlade at partshøre alene af den grund at parten har kendskab til de faktiske oplysninger som danner grundlag for myndighedens afgørelse, hvilket f.eks. vil være tilfældet når parten selv har afgivet oplysningerne til myndigheden. Det er yderligere en betingelse at parten må antages at være bekendt med at oplysningerne har indflydelse på myndighedens afgørelse. Jeg henviser til Garde, Nørregaard og Revsbech, Forvaltningsret, sagsbehandling, 5. udgave (2001), s. 184.

Jeg finder det kritisabelt at nævnet ikke som rekursmyndighed forholdt sig til om De var gjort bekendt med den verserende tilbagebetalingssag og var blevet partshørt forud for Ringsted Kommunes afgørelse, særligt når sagen var rejst på initiativ af kommunen og efter oplysninger fra en (anden) myndighed, her skatteforvaltningen. Jeg har i dag meddelt nævnet min opfattelse.

Afgørelsens begrundelse

Under henvisning til det jeg har anført ovenfor, finder jeg ikke anledning til at kommentere det nævnet har anført vedrørende spørgsmålet om fyldestgørende begrundelse. Jeg har dog henledt nævnets opmærksomhed på at jeg tidligere har haft lejlighed til at udtale mig om begrundelsespligten i en sag om efterregulering af boligstøtte, se herved Folketingets Ombudsmands beretning for 2001, s. 386ff.

Henstilling om genoptagelse

Jeg har herefter henstillet til nævnet at det genoptager sagen, og bedt nævnet underrette mig om nævnets fornyede stillingtagen til sagen.

Jeg har samtidig bemærket at jeg af nævnets afgørelse af 6. november 2002 og svar til Dem af 3. og 11. marts 2003 forstår at myndighederne er enige i at der indgik fejl i et edb-udskrift til grund for Deres boligstøtteberegning og i en tidligere sagsfremstilling fra nævnet. Særligt indgik der fejlagtige oplysninger om en tjenestemandspension som De ikke modtog. Jeg har også forstået at fejlen efter nævnets vurdering ikke har haft betydning for nævnets afgørelser af henholdsvis 18. juni og 6. november 2002.

Jeg har imidlertid også forstået Deres henvendelser hertil som en anmodning fra Dem om at De modtager dokumentation for at fejlen nu er rettet. Jeg har herunder forstået Deres anmodning således at De ønsker at modtage korrigerede opgørelser for de beregninger hvor fejlen indgik, således at De derved får mulighed for at gøre Dem bekendt med de korrigerede oplysninger og for i givet fald at få mulighed for at reagere på eventuelle fejl eller misforståelser.

Jeg har derfor i forlængelse af min henstilling til nævnet gjort nævnet opmærksom på denne anmodning fra Dem således at nævnet kan forholde sig direkte hertil over for Dem.

..."

NOTER: (*) FOB 1986, s. 82, FOB 1999, s. 257, og FOB 2001, s. 386.